

לֹא יִדְעָנָא מֵאֵן הוּא. אֵלָּא דָּא יוֹמָא קִדְמָאָה, יְמִינָא דְאַבְרָהָם, דְּזַמִּין לְאַתְעָרָא לְאַקְמָא לָהּ מַעֲפָרָא.

וְעַל דָּא בַּיּוֹם הַהוּא, יוֹמָא קִדְמָאָה דְכָלָּא. נְאוּם ה', דָּא אַבְרָהָם, דְּאַתְמַר עַלּוּי נְאוּם ה' מִקְמִי כּוּלָּא. (בראשית כב טז) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם ה'. וְהִכָּא אֶתְרַמִּיז שְׂמָא דַּעֲתִיקָא, דְּאוּמִי בִּיה זַעִיר אֲנִפִּין לְאַבְרָהָם. וְעַל דָּא הַהוּא יוֹמָא, לֹא יוֹם וְלֹא לִילָה אֶקְרִי, דְּבַעֲתִיקָא תְּלִיא, דְּבַעֲי לְאוּקִיר דִּיקְנִיָּה. בְּהַהוּא יוֹמָא אָקִים אֶת סַכַּת דְּוִיד הַנוֹפֵלֶת.

מִשָּׁה, חָמָא כָּל אֵינֻן עֲקֵתִין דְּזַמִּינִין לְמִיתִי לְעֵלְמָא, כַּד הָאִי סָכָה נּוֹפֵלֶת. דְּכַתִּיב, (ויקרא כו כד-כח) וְהִפִּיתִי אֶתְכֶם גַּם אֲנִי, אִף אֲנָא עִמְכוֹן בְּגִלוּתָא. וְכַד אֲשַׁתְּלִימוּ אֵינֻן חוּבִין מֵאִי כְּתִיב, (שם יב) וְאִף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֹּר וְהָאֶרֶץ אֲזַכֹּר. סִמְךָ אֶרְעָא קִדִּישָׁא, סוֹפֶת דְּוִיד, לְאַבְרָהָם, לְאַקְמָא לָהּ בְּיְמִינָא, וְתִיתִיב בְּשַׁלְיָמוֹ.

מֵאֵן בְּרִיתִי. דָּא אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב, (בראשית יז ד) הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהִיִּיתָ לְאַב הַמּוֹן גּוֹיִם. וְכַד הָאִי בְּרִית דְּאִיהִי ה' עִמָּךְ, תִּשְׁתַּלִּים בְּכוּלָּא. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ חֲבֵרִיא, מֵאֵן דְּקָרִי לִיָּה אַבְרָם, פְּגִים אֶתְרָא דְּאֶקְרִי עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה. בְּגִין דְּבַהֲאִי ה', אֲשַׁתְּלִים בְּמַהִימְנוּתָא.

וְכַד תִּסְתַּלִּיק ה' בְּיְמִינָא דְּאִימָא, בְּרִתָּא תִּקְבֵּל מֵאִימָא עִילָאָה, הַהוּא טוֹבָה דְּלֹא אֶתְפַּסֵּק לְעֵלְמִין, וְכַדִּין עֲבַדַּת נּוֹקְמִין לְשַׁאֲר עֲמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דניאל ב מה) דִּי מְטוּרָא אֶתְגַּזְרַת אֲבָן דִּי לֹא בִידִין. מְטוּרָא: דָּא אַבְרָהָם, טוּרָא עִילָאָה. אֶתְגַּזְרַת אֲבָן. דָּא אִיהוּ אֲבָן אַחַת, דְּעֵלָה שְׁבַעַה עֵינִין. וְעֲבַדַּת דִּינִין בְּכִלְהוּ דִּיהִדִּיקוּ בְּנֵהָא בִּין רְגִלִין, הִדִּיקַת לוֹן בְּכוּלָּא. וְכַתִּיב (שם לה) הֲוֹת לְטוּר רַב וּמְלֵאת כָּל אֶרְעָא,

לְהַקִּימָה מִהַעֲפָר. וְעַל זֶה בַּיּוֹם הַהוּא, הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל. נְאֻם ה' - זֶה אַבְרָהָם, שְׁנֵאמַר עָלָיו נְאֻם ה' מִלְּפָנֵי הַכֹּל, שְׁכָתוֹב (בראשית כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם ה'. וְכֵאֵן נִרְמַז הַשֵּׁם שֶׁל הָעֲתִיק, שְׁנִשְׁבַּע בּוֹ הַזַּעִיר אֲנִפִּין לְאַבְרָהָם. וְעַל זֶה אוֹתוֹ הַיּוֹם (זכריה יד) נִקְרָא לֹא יוֹם וְלֹא לִילָה. שְׁבַעֲתִיק תְּלוּי, שְׁצָרִיךְ לְהוֹקִיר זְקֵנוֹ. בַּיּוֹם הַהוּא (עמוס ט) אָקִים אֶת סַכַּת דְּוִיד הַנוֹפֵלֶת.

מִשָּׁה רָאָה אֶת כָּל אוֹתוֹת הַצְּרוֹת שֶׁעֲתִידוֹת לְבֹא לְעוֹלָם, כְּשֶׁהִסְכָּה הָיָה נּוֹפֵלֶת, שְׁכָתוֹב (ויקרא כו) וְהִפִּיתִי אֶתְכֶם גַּם אֲנִי, אִף אֲנִי עִמְכֶם בְּגִלוּת. וְכִשְׁנִשְׁלְמוּ אוֹתָם חֲטָאִים, מַה כְּתוּב? (שם) וְאִף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֹּר וְהָאֶרֶץ אֲזַכֹּר. סִמְךָ אֶת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, סַכַּת דְּוִיד, לְאַבְרָהָם, לְהַקִּימָה בְּיְמִין, וְשִׁתְּשׁוּב בְּשַׁלְמוֹת.

מִי הִיא בְּרִיתִי? זֶה אַבְרָהָם, שְׁכָתוֹב (בראשית יז) הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהִיִּיתָ לְאַב הַמּוֹן גּוֹיִם. וְכִשְׁהִבְרִית הָיָה, שְׁהִיא ה' עִמָּךְ, תִּשְׁתַּלֵּם בְּכָל. וְעַל זֶה הָעִירוּ הַחֲבֵרִים, מִי שְׁקוּרָא לוֹ אַבְרָם, פּוֹגֵם הַמָּקוֹם שְׁנִקְרָא עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה, מְשׁוּם שְׁבַח' הָיָה הַשְׁתַּלֵּם בְּאַמּוּנָה.

וְכִשְׁתִּסְתַּלֵּק ה' בְּיְמִין שֶׁל הָאֵם, הַבַּת תִּקְבֵּל מִהָאֵם הָעִלְיוֹנָה אוֹתָהּ הַטּוֹבָה שֶׁלֹּא תִפְסֵק לְעוֹלָמִים, וְאִז עוֹשֶׂה נִקְמוֹת לְשַׁאֲר הָעַמִּים. וְעַל זֶה כְּתוּב (דניאל ב) שְׁמַהֲרִי נִגְזֶרֶת אֲבָן שֶׁלֹּא בִידִים. מַהֲרִי - זֶה אַבְרָהָם, הָהָר הָעֲלִיּוֹן. נִגְזֶרֶת אֲבָן - זֹהִי אֲבָן אַחַת שֶׁעֲלֶיהָ שְׁבַעַה עֵינִים. וְעוֹשֶׂה דִינִים בְּכָל אֵלוֹ שֶׁהִדְקוּ אֶת בְּנֵיהָ בִּין הַרְגָלִים, הִדְקָה

וְכַתִּיב (שם לה) הֲוֹת לְטוּר רַב וּמְלֵאת כָּל אֶרְעָא,

בגין דאתדבקת בימינא, (ישעיה ל כו) אור הלכנה פאור החמה.

והא חזי, בקדמיתא פד אתא אברהם לעלמא, אתנהירת סיהרא. ושראת לאנהרא, עד דאשתלימת בדרגהא, ביומוי דשלמה, דאתגדל על כלא. דכתיב, (מ"א א מז) ויגדל את פסא מפיסא. ועל דא, (הושע ג ב) ואברה לי פחמשה עשר פסף, אינון חמשה עשר זפאין עד שלמה. ועל דא על ידו אתייהיבת האי תושבחתא עילאה, בגין דיתגדל בה. אבל דוד בלחישו אתאמר, ולא אתייהיב ליה רשו לגלאה.

אומר אני מעשי למלך, לאתערא מלך עילאה. ומאי אינון מעשי, מאן דלא תלי ביה עובדא מאי עביד, דהא מעשה לעילא תלי. אלא, מאי מעשי אלין אינון לשוני עט סופר מהיר. בגין דשבחת בפלגו ליליא למלכא עילאה. שיר ידידת, כמה דאתאמר שיר השירים, דשבחת מטרוניתא למלכא, אוף הכא מטרוניתא שבחת ליה.

יפיפית מבני אדם, הא אוקמוה חבריא באברהם. נתיפית בעליונים, (בראשית טו א) אנכי מגן לך. נתיפית בתחתונים, (שם כג ו) נשיא אלהים אתה. לכך יפיפית, תרין תושבחתן פלילין. הוצק חן בשפתותיה, (שם יח לא) הנה נא הואלתי. על פן ברכך אלהים לעולם, (שם כד א) וזה ברוך את אברהם בכל.

אבל תא חזי, האי קרא, רזא עילאה אית ביה. לקביל מלכא עילאה, אמרית ליה יפיפית לעילא במשריין עילאין, דאינון משבחין קמך. ולתתא, באינון זפאי קשוט, דקיימין בפלגות ליליא. הוצק חן בשפתותיה, בשעתא דאת קרי ומקיש לתרע היכלי, (שה"ש ה ב) פתחי לי

אותם בכל. וכתוב (שם) היתה להר גדול ומלאה את כל הארץ, משום שנדבקה בימין, (ישעיה ל) אור הלכנה פאור החמה.

ובא ראה, בראשונה כשבא אברהם לעולם, הוארה הלכנה. והתחילה להאיר, עד שהשתלמה בדרגתה בימי שלמה, שהתגדל על הכל, שכתוב (מ"א א) ויגדל את פסא מפיסא. ועל זה (הושע ג ב) ואברה לי פחמשה עשר פסף, אותם החמשה עשר צדיקים שעד שלמה. ועל זה על ידו נתנה התשבחת העליונה הזו, כדי שיתגדל בה. אבל דוד נאמר בלחש, ולא נתנה לו רשות לגלות.

אמר אני מעשי למלך (תהלים מזח), לעורר את המלך העליון. ומי הם מעשי? מי שלא תלוי בו מעשה, מה עושה? שהרי המעשה תלוי למעלה! אלא מי הם מעשי? אלו הם (שם) לשוני עט סופר מהיר. משום שמשבחת בחצות הלילה למלך העליון. שיר ידידת, כמו שנאמר שיר השירים. שמשבחת הגבירה את המלך. אף כאן הגבירה משבחת אותו.

יפיפית מבני אדם (שם), הרי פרשוה החברים באברהם: נתיפית בעליונים - (בראשית טו) אנכי מגן לך. נתיפית בתחתונים (שם כג) נשיא אלהים אתה. לכך יפיפית, שתי תשבחות כלולות. הוצק חן בשפתותיה - (שם יח) הנה נא הואלתי. על פן ברכך אלהים לעולם - (שם כד) וזה ברוך את אברהם בכל.

אבל בא וראה, הפסוק הזה יש בו סוד עליון, כנגד המלך העליון. אמרתי לו, יפיפית למעלה במחנות העליונים, שמשבחים לפניך. ולמטה באותם צדיקי אמת שעומדים

אֲחוֹתַי. עַל כֵּן בִּרְכָךְ אֱלֹהִים. אִימָא עֵילָאָה
אֶעֱטָא לָךְ בְּעֵטְרִין עֵילָאִין. לְעוֹלָם, בְּגִין
הָהוּא עוֹלָם בִּתְרָאָה, וּבְגִינָה קְאָמֵר, דְּאִיהוּ
אֲנָהִיר לָהּ.

דְּבַר אַחֵר. לְעוֹלָם, דָּא יְמִינָא לְעֵילָא. דְּכְתִיב,
(תהלים קי ד) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם. וְכָל בִּרְכָאן
וּמִשְׁחָא טָבָא שְׂרִיין בֵּיהּ, וְאִוְקִימָנָא לִיהּ. וְעַל
דָּא פְתִיב עַל כֵּן, כִּד הָאִי כֵּן אֶתְחַבֵּרַת לְעֵילָא.
אַבְל בְּזִימָנָא דְּאֶתְרַחֲקָא מִנִּיהּ הָאִי עוֹלָם, (דף
טו ע"א) מֵאִי פְתִיב (ירמיה כה ל) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נְוָהוּ,
דָּא מְטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּאֶתְמַנְעוּ מִנִּיהּ בִּרְכָאן,
דְּלֹא שְׂרִיין בֵּיהּ, אֶלָּא כִּד הָאִי נְוָהוּ אֶתְחַבֵּרַת
בֵּיהּ. וְהִדָּא הוּא דְּכְתִיב, שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נְוָהוּ.
לְקַבֵּיל דָּא פְתִיב, כִּי טוֹבִים דִּוְדִּיךְ מִיֵּין לְרִיחַ
שְׁמִנִיךְ טוֹבִים, מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּבִרְכָךְ
אֱלֹהִים לְעוֹלָם.

מִשְׁבְּנִי אַחֲרִיךְ נְרוּצָה, לְקַבֵּל דָּא פְתִיב, חֲגוּר
חֲרָבָךְ עַל יֶרֶךְ גְּבוּר. דָּא (ישעיה לד ו) חֲרָב
לֵה' מְלָאָה דָם. לְאַתְפָּרְעָא מַחֲיִיבָא, דְּגִרְמִין
לֵה' פְּרוּדָא מְלֵעִילָא. קְרִבִּית יְתָהּ לְגַבְךָ לְרַחֲמָא
עֲלָמָא, וְתַתְּפִסְמוּן כַּחֲדָא.

וְכִד אֶתְקַרִּיבַת בֵּיהּ, אֶתְלַבֵּשׁ בַּהוּד וְהִדָּר. הִדָּא
הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קד ב) הוּד וְהִדָּר לְבָשֶׁת.
וּמֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּהִיא שְׁעָתָא אֶתְגַּדֵּל בְּגִין
דְּאֶתְחַבֵּר בְּעִיר אֱלֹהִינוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, גִּדְּלָת
מֵאִד הוּד וְהִדָּר לְבָשֶׁת. בְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דִּיקָר,
דְּפִרְשֶׁת עֲלִיהּ אִימָא עֵילָאָה. בְּגִין כֶּף (בראשית לו
ט) הִדָּר וְשֵׁם עִירוּ פָּעוּ, אִימָתִי, כִּד אֶתְחַבֵּרַת
בֵּיהּ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מְטָרָד. וְעַל דָּא הוּדָךְ וְהִדָּרְךָ
וְדָאִי. כְּגִוּוֹנָא דָּא, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בֶּךָ נִזְכִּירָה
דִּוְדִּיךְ מִיֵּין, נְגִידוּ דְּאִימָא, דְּאִשְׁקִי לָךְ וּלְכָלָא.
וְדָא הוּי הוּדָךְ וְהִדָּרְךָ וְדָאִי.

וְנִשְׁמַחָה בֶּךָ נִזְכִּירָה דִּידִיךְ מִיֵּין. הַשְׁפַּע שֶׁל הָאֵם שְׁמִשְׁקָה אוֹתָךְ וְאֵת הַכֵּל, וְזֶה הוּא הוּדָךְ וְהִדָּרְךָ
וְדָאִי.

בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה. הוֹצֵק חֵן
בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ, בְּשַׁעַה שְׁאֵתָה קוּרָא
וּמְקִישׁ בְּשַׁעְרֵי הַיְכָלִי (שיר ה) פִּתְחֵי
לִי אֲחוֹתִי - (תהלים מו) עַל כֵּן בִּרְכָךְ
אֱלֹהִים. הָאֵם הַעֲלִינָה מְעֻטָּרַת
אוֹתָךְ בְּעֻטְרוֹת עֲלִינוּנוֹת. לְעוֹלָם,
מִשּׁוּם אוֹתוֹ הָעוֹלָם הָאֲחֵרוֹן,
וּבְשִׁבְלָה אָמֵר שְׁהוּא מֵאִיר לָהּ.
דְּבַר אַחֵר לְעוֹלָם, זֶה מִיֵּין לְמַעְלָה
שְׁפָתוֹב (תהלים קי) אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם.
וְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַשְׁמָן הַטּוֹב שׁוֹרִים
בוֹ, וּבְאֲרָנוּ אוֹתוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב
עַל כֵּן, כְּשֶׁהֵכֵן הָיָה מִתְחַבֵּרַת
לְמַעְלָה. אַבְל בְּזִמָּן שְׁמַתְרַחֲקָת
מִמֶּנּוּ זֶה הָעוֹלָם, מֵה פְתוּב? שְׂאֵג
יִשְׂאֵג עַל נְוָהוּ, זֶה הַגְּבִירָה, מִשּׁוּם
שְׁנַמְנְעוּ מִמֶּנּוּ בְּרָכוֹת, שְׁלֹא
שׁוֹרִים בוֹ, אֶלָּא כְּאִשְׁרֵי נְוָהוּ הָזֶה
מִתְחַבֵּרַת עִמּוֹ. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (ירמיה
כה) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נְוָהוּ? כְּנֶגֶד זֶה
כְּתוּב (שיר א) כִּי טוֹבִים דִּוְדִּיךְ מִיֵּין
לְרִיחַ שְׁמִנִיךְ טוֹבִים. מֵה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שְׁבִרְכָךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם.

מִשְׁבְּנִי אַחֲרִיךְ נְרוּצָה (שם), כְּנֶגֶד
זֶה כְּתוּב (תהלים מו) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל
יֶרֶךְ גְּבוּר. זֶה (ישעיה לד) חֲרָב לֵה'
מְלָאָה דָם, לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים,
שְׁגוּרָמִים לֵה' פְּרוּד מְלַמְעָלָה.
קְרִבִּית אוֹתָהּ אֵלֶיךָ לְרַחֵם עַל
הָעוֹלָם, וְתַתְּפִסְמוּ כַּחֲדָא.
וּבְשִׁמְחָתְךָ עִמּוֹ, מִתְלַבֵּשׁ
בַּהוּד וְהִדָּר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קד)
הוּד וְהִדָּר לְבָשֶׁת. וּמֵה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שְׁאֵתָה שְׁעָה הַתְּגַדֵּל
מִשּׁוּם שְׁהַתְּחַבֵּר בְּעִיר אֱלֹהִינוּ.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם) גִּדְּלָת מֵאִד הוּד
וְהִדָּר לְבָשֶׁת, בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים שֶׁל
כְּבוֹד, שְׁפָרְשָׁה עֲלֵיו הָאֵם
הַעֲלִינָה. מִשּׁוּם כֶּף (בראשית לו
ט) הִדָּר וְשֵׁם עִירוּ פָּעוּ. מִתִּי?
כְּשִׁמְחָתְךָ עִמּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת
מְטָרָד. וְעַל זֶה, הוּדָךְ וְהִדָּרְךָ
וְדָאִי. כְּמוֹ כֵּן (שיר א) נְגִילָה

וְהִדְרֹךְ צֹלַח רֶכֶב עַל דְּבַר אֲמֶת וְעֲנוּה צֶדֶק, לְקַבִּיל דָּא, שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה. בְּקִדְמִיתָא פִּד אֲתַקְרִיאת חֶרֶב לְמִידָן עֲלֵמָא, אִיתְקַרִי שְׁחוּרָה וְדֹאֵי. וְהַשְׁתָּא פִּד אֲתַקְרִיבַת לְעִילָא בַּעֲנוּה, אֲתַקְרִי נִאֲוָה. נִאֲוָה וְדֹאֵי בְּכוּלָא. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֵינוֹן תְּרִיסַר חִינוֹן עִילָאִין רַבְרָבָן דְּאֶקְרוֹן הָכִי, וְכִלְהוּ בְּשִׁלְמוֹ. עַל דְּהוּי עַד הַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא כְּאֶהְלִי קֶדֶר, אֲתַהֲדְרוּ אֵינוֹן הַשְׁתָּא פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה וְדֹאֵי. וְתָא חֲזִי, פִּינוֹן דְּהֵיָא חֶרְבָא אֲסַתְחַרַת מְדִין דְּהָוָה בָּהּ, דְּאֶכְשְׁרוּ בְּנֵי עֲלֵמָא עוֹבְדֵייהוּ. אֲתַעֲבִידַת דְּבַר, דְּבַר אֲמֶת, וְאֲתַחֲבַרַת בְּאֲמֶת. וְאֲמֶת בַּעֲנוּה. וְכִדִּין צֶדֶק בְּכֹלָא וְכוּלָא חַד. סוּפָא בְּרִישָׁא דְּבַר אֲמֶת. אֲמֶת בְּרִישָׁא, דְּכִתִּיב (תהלים קיט קס) רֹאשׁ דְּבִרְךָ אֲמֶת. רִישָׁא דְּהֵוָא דְּאֶקְרִי דְּבִרְךָ, סִיפָא דְּדִרְגִין, אֲמֶת אֶקְרִי. רִישָׁא בְּסוּפָא, עֲנוּה צֶדֶק בְּלֹא פִירוּדָא, אֲתַפְּלִילוּ וְאֲתַחֲבְרוּ בְּכוּלָא. עֲנוּה רִישָׁא, צֶדֶק סוּפָא, (משלי כב ד) עֶקֶב עֲנוּה יִרְאֵת ה'.

וְתוֹרְךָ נִזְרָאוֹת יְמִינְךָ, דָּא יַעֲקֹב, דְּנִטִּיל תְּרִין חוֹלְקִין בְּגִין דְּאֲתַדְבֵּק בְּיְמִינָא לְעֲלֵמִין, דְּכִתִּיב (בראשית ל לז) מַחֲשֹׁף הַלְבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.

וּבְהֵיָא שְׁעֵתָא, כּוּלָא אֲתַהֲדַר פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה. בְּגִין דְּסִטְרָא דִּימִינָא אִיתְעַר בְּעֲלֵמָא, וִידָא יְמִינָא פְּשׁוּטָה לְקַבִּל לְדִתִּיבִין בְּתִיּוּבָתָא. דְּהָא עַד הַשְׁתָּא אֲתַקְדְּרוּ בְּחוּבִיָּהוּ כְּאֶהְלִי קֶדֶר, וְהַשְׁתָּא דְּהִדְרִין בְּתִיּוּבָתָא אֵינוֹן פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, בְּגִין דְּאֶבְרָהָם אִיתְעַר בְּעֲלֵמָא, יְמִינָא דְּמִלְכָא.

חֲצִיךָ שְׁנוּנִים, אוֹקְמוּהָ עַל אֶבְרָהָם, פִּד רִדְךָ בְּתַר כָּל אֵינוֹן מְלָכִין בְּלִילְיָא, פִּד אֲתַפְּלְגוּ רַחֲמִין מְדִינָא, וְקִטְל אֵינוֹן מְלָכִין.

וְהִדְרֹךְ צֹלַח רֶכֶב עַל דְּבַר אֲמֶת וְעֲנוּה צֶדֶק (תהלים מו), כְּנָגֵד זֶה שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה. בְּרִאשׁוֹנָה, כְּשֶׁנִּקְרְאָת חֶרֶב לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, נִקְרְאָת וְדֹאֵי שְׁחוּרָה. וְכַעַת, כְּשֶׁנִּקְרְבַת לְמַעַלָּה בַּעֲנוּה, נִקְרְאָת נִאֲוָה. נִאֲוָה וְדֹאֵי בְּכֹל. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם - אֵלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חֵיוֹת עֲלִינוֹת גְּדוּלוֹת שְׁנִקְרְאוֹת כֶּךָ, וְכֵלֶן בְּשִׁלְמוֹת. עַל שְׁהִיו כְּעַת בְּגִלוֹת כְּאֶהְלִי קֶדֶר, חֲזָרוּ הֵן כְּעַת פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה וְדֹאֵי.

וְכֹא רֹאֵה, פִּינוֹן שְׁהַחֲרִב הֵיָא הַחֲזָרָה מִהֲדִין שְׁהִיָּה בָּהּ, שְׁהַכְשִׁירוּ בְּנֵי הָעוֹלָם אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, נַעֲשֵׂתָה דְּבַר, דְּבַר אֲמֶת, וְהִתְחַבְּרָה עִם אֲמֶת. וְאֲמֶת בַּעֲנוּה. וְאִזִּי צֶדֶק בְּכֹל, וְהַכֹּל אֶחָד.

הַסּוּף בְּרִאשׁ דְּבַר אֲמֶת. אֲמֶת בְּרִאשׁ, שְׁפָתוֹב (תהלים קיט) רֹאשׁ דְּבִרְךָ אֲמֶת. הַרֹאשׁ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא דְּבִרְךָ, סוּף הַדְּרָגוֹת, נִקְרָא אֲמֶת. הַרֹאשׁ בְּסוּף, עֲנוּה צֶדֶק בְּלֹא פְּרוּד, נִכְלָלוּ וְהִתְחַבְּרוּ בְּכֹל. עֲנוּה הַרֹאשׁ, צֶדֶק הַסּוּף, (משלי כב) עֶקֶב עֲנוּה יִרְאֵת ה'.

וְתוֹרְךָ נִזְרָאוֹת יְמִינְךָ (תהלים מו) - זֶה יַעֲקֹב, שְׁנִטֵּל שְׁנֵי חֲלָקִים, מִשּׁוּם שְׁנִדְבֵּק בְּיְמִין לְעוֹלָמִים, שְׁפָתוֹב (בראשית ל) מַחֲשֹׁף הַלְבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.

וּבְשִׁעָה הֵיָא הַכֹּל הַחֲזָר פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, מִשּׁוּם שְׁצַד הַיְמִין הַתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם, וְיַד הַיְמִין פְּשׁוּטָה לְקַבִּל אֶת הַשְּׂכִיִּם בְּתִשּׁוּבָה. שְׁהִי עַד עֵתָה הַתְּקַדְּרוּ בְּחִטְאֵיהֶם כְּאֶהְלִי קֶדֶר, וְכַעַת שְׁחוּזָרִים בְּתִשּׁוּבָה, הֵם פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, מִשּׁוּם שְׁאֶבְרָהֶם הַתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם, יְמִינוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

חֲצִיךָ שְׁנוּנִים, פְּרִשׁוּהָ עַל אֶבְרָהָם, כְּשֶׁדִּדְךָ אַחֵר כָּל אוֹתָם הַמְּלָכִים בְּלִילְיָה, כְּשֶׁנִּחְלָקוּ

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מא ב) פִּקֵּשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ יִרְדָּפֶם יַעֲבוֹר שְׁלוֹם. וְנָפְלוּ פָלְהוּ בְיָדֶיהָ.

אֲבָל תָּא חֲזִי, רָזָא דְמַלְהָ. חֲצִיף שְׁנוּנִים, אֲלִין חֲצִים וְאֲבָנֵי בְּלִיסְטְרָאוֹת. דְּדָנְתָּ עַלְמִין, בְּאִינוּן מְאֵנִי קָרְבָּא, דְּמִלְכָּא דְאַפְקִיד בִּידָא דְמִטְרוֹנִיתָא. וְאִינוּן חֲצִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, שְׁנוּנִים וְדָאִי בְּכוּלָּא, מִסְטָרָא דְיוֹמָא תְּנִינָא, סְטָרָא דְיִצְחָק, בְּגִין דְּמַנְיָה נָפֵק דִּינָא לְחַיִּיבָא לְמִידָן יְתָהוּן.

וְעַל דָּא עַמִּים תַּחְתִּיף יִפְלוּ בְּל"ב. וּמָאן הוּא דְרָגָא דְאַפִּיל לֹון, דְּרָגָא דְאַקְרִי ל"ב, דְּאַתְמָנָא עַל עוֹבְדִין דְּעַלְמָא, וְדָנְתָּ לֹון עַל דְּאִינוּן אוֹיְבֵי הַמְּלָךְ.

דְּקָבִיר דָּא אַל תְּרָאוּנִי שְׁאַנִּי שְׁחַרְחוּרָת. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאַתְלַבְשָׁנָא בְּדִינָא לְמִידָן עַלְמָא. וְאַמְרַת לְבִנְהָא דְקָרִיבִין לָהּ גּוֹ בִיתָא, אַל תְּרָאוּנִי. וְדָאִי, אִי אֲשַׁתְּדַלְתוּן בְּאוֹרֵייתָא דִּי־הַבֵּית לְכוּן, לָא תִדְחִלוּן. וְאִי לָא תִשְׁתְּדַלְתוּן, תִּגְרַמוּן לִי, דְּבָנִי אֲמִי נַחְרוּ בִי, לְמִיטְר לְאוּמִין דְּעַלְמָא בְּגִינִיכוּן דְּתַתְּבַדְרוּן תַּמָּן. וְעַל דָּא אִיתְּעֵרוּ, אִי דִינָא אִיתְּגַזֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא נַחֲתִית לִיָּה עַל שְׁאָר אוּמִין, כַּד הִדְרָן יִשְׂרָאֵל בְּתִיּוֹבְתָא. וְאִי לָא הִדְרָן, נַחֲתִין בֵּין שְׁאָר אוּמִין, וְאַכְלִין לֹון גְּרָמָא וּבִשְׂרָא.

דְּבָר אַחֵר, בְּלָב אוֹיְבֵי הַמְּלָךְ, דָּא אֲבָרְהָם, דְּאַתְמָנָא מִלְכָּא עַל עַלְמָא, וְכָל אוּמִין אֲסַתְפָּמוּ עֲלוּי לְמַהְוִי מִלְכָּא עֲלִיהוּן, בְּעַמְקָא שְׁוָה. וְכָל שְׁנָאוֹי לִילִיָּא קְטִילַת לֹון.

דְּבָר אַחֵר חֲצִיף שְׁנוּנִים, דְּאִינוּן זְמִינִין לְמִיעֵבַד דִּינָא. עַמִּים תַּחְתִּיף יִפְלוּ, אֲלִין דְּאַתּוּ מִסְטָרָא דְשְׁאָר עַמִּין, תַּחְתִּיף יִפְלוּ, סְטָרָא דְנַחֲשׁ, כַּד הִהוּא שְׁלֵהוּבָא דְסְטָרָא עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת דִּין. עַמִּים תַּחְתִּיף יִפְלוּ - אֵלּוּ שְׂבָאוּ מִצַּד שְׁאָר הָעַמִּים, תַּחְתִּיף יִפְלוּ, צַד הַנָּחֶשׁ.

הָרַחֲמִים מִן הַדִּין, וְהָרַג אוֹתָם הַמְּלָכִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מא) פִּקֵּשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ יִרְדָּפֶם יַעֲבוֹר שְׁלוֹם. וְכָלֶם נָפְלוּ בְיָדֵיו.

אֲבָל בָּא וְרָאָה אֶת סוּד הַדְּבָר. חֲצִיף שְׁנוּנִים - אֵלּוּ חֲצִים וְאֲבָנֵי בְּלִיסְטְרָאוֹת. שְׂדָנָה אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתָם כְּלֵי הַקָּרֵב שֶׁהַמְּלָךְ הַפְּקִיד בְּיָדֵי הַגְּבִירָה. וְאוֹתָם חֲצִים שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְדָאִי שְׁנוּנִים כָּכֵל, מִצַּדוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַשֵּׁנִי, צַדוֹ שֶׁל יִצְחָק, מִשּׁוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵא דִין לְרָשָׁעִים לְדוֹן אוֹתָם.

וְעַל זֶה (תהלים מוה) עַמִּים תַּחְתִּיף יִפְלוּ בְּל"ב. וּמִי הַדְּרָגָה שֶׁמִּפִּילָה אוֹתָם? הַדְּרָגָה שֶׁנִּקְרָאת ל"ב, שֶׁהַתְּמַנְתָּה עַל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וְדָנָה אוֹתָם עַל שֶׁהֵם אוֹיְבֵי הַמְּלָךְ.

בְּגִיד זֶה (שיר א) אַל תְּרָאוּנִי שְׁאַנִּי שְׁחַרְחַרְתָּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַתְּלַבְשָׁתִי כְּדִין לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. וְאוֹמְרַת לְבָנִיָּה שֶׁקָּרְבִים אֵלֶיהָ בְּתוֹף הַבֵּית, אַל תְּרָאוּנִי. וְדָאִי, אִם הִשְׁתְּדַלְתָּם בְּתוֹרָה שְׁנַתִּית לָכֶם, לֹא תִפְחָדוּ. וְאִם לֹא תִשְׁתְּדַלּוּ, תִּגְרַמוּ לִי שְׂבָנִי אֲמִי נַחְרוּ בִי, לְשֹׁמֵר אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵכֶם שֶׁתִּפְחָדוּ שֵׁם. וְעַל זֶה הָעִירוּ, אִם נִגְזַר הַדִּין עַל יִשְׂרָאֵל, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד אוֹתוֹ עַל שְׁאָר הָאֲמוֹת, כְּשִׁחְזוּרִים יִשְׂרָאֵל בְּתִשּׁוּבָה. וְאִם לֹא חוֹזְרִים, יוֹרְדִים בֵּין שְׁאָר הָאֲמוֹת, וְאוֹכְלִים אוֹתָם עֲצָם וּבִשָּׁר.

דְּבָר אַחֵר (תהלים מוה) בְּלָב אוֹיְבֵי הַמְּלָךְ - זֶה אֲבָרְהָם, שֶׁהַתְּמַנְתָּה מְלָךְ עַל הָעוֹלָם, וְכָל הָאֲמוֹת הִסְפִּימוּ עֲלוּי לְהִיּוֹת מְלָךְ עֲלֵיהֶם, בְּעַמְקָא שְׁוָה. וְכָל שְׁוֹנְאֵיו, הִלְלִיָּהּ הָרַג אוֹתָם.

דְּבָר אַחֵר חֲצִיף שְׁנוּנִים - שֶׁהֵם הָעַמִּים, תַּחְתִּיף יִפְלוּ, צַד הַנָּחֶשׁ.